

Yttrande över remiss från Miljödepartementet om förslag gällande förbud mot användning av växtskyddsmedel inom vissa områden och miljöstraffavgift för överträdelse av förbuden (M2020/00660/R)

Sammanfattning

Sveriges lantbruksuniversitet, SLU, anser att förslagen att inrätta ett förbud mot användning av växtskyddsmedel inom vissa områden och miljöstraffavgift för överträdelse av förbuden är bra. SLU tror att detta förslag kan uppfylla syftet att minska risker för hälsa och miljö på ett bättre sätt än de tidigare förslagen som funnits och som nu tas upp som alternativ i denna remiss.

Förslaget att Kemikalieinspektionen får rätt att ange undantag för medel som bedöms utgöra begränsad risk för människors hälsa och miljö så att t.ex. lågriskämnen och lämpliga biologiska bekämpningsmedel fortfarande ska kunna användas är en viktig del av helheten.

Generella synpunkter

Växtskyddsmedel hittas i vår miljö, ibland i halter som kan orsaka negativa effekter på miljön och över gränsvärden för dricksvatten. Det är därför viktigt att hela tiden arbeta för att riskerna minskas både för hälsa och miljö. Detta följer också av EU-direktivet för hållbar användning av växtskyddsmedel, Sveriges nationella handlingsplan för användning av växtskyddsmedel samt miljömålet Giftfri miljö.

Att på det föreslagna sättet förbjuda användning av växtskyddsmedel inom vissa områden tror SLU kan bidra till att minska riskerna för hälsa och miljö på ett bra sätt. Barn och unga kan vara extra känsliga för exponering av farliga ämnen och

det är därför av vikt att de inte riskerar att utsättas genom att vistas i områden direkt efter besprutning. Områdena som enligt förslaget skulle få användningsförbud är väl valda utifrån den aspekten.

SLU Centrum för kemiska bekämpningsmedel i miljön (CKB) har visat att växtskyddsmedel läcker även från bostadsområden (Jonsson m.fl. 2019, även refererat till i remissunderlaget), inte bara från jordbruksområden, så ett förbud kommer kunna bidra till att minska riskerna för vattenmiljön. Hur omfattande bidraget från privat användning är till halter i vattenmiljön är fortfarande osäkert. Det föreslagna förbudet i remissen berör även yrkesmässig användning i de aktuella områdena vilket kan ge en större effekt, även om många kommuner och kyrkogårdsförvaltningar redan har upphört med användning av kemiska bekämpningsmedel.

Det föreslagna förbudet gäller alla växtskyddsmedel vilket gör att det är ett viktigt förslag att Kemikalieinspektionen får rätt att ange undantag för medel som bedöms utgöra begränsad risk för människors hälsa och miljö så att t.ex. lågriskämnen och lämpliga biologiska bekämpningsmedel fortfarande ska kunna användas.

SLU har varit tveksamma till det tidigare remitterade förslaget om att införa utbildningskrav för klass 3-medel. Vi anser att det föreliggande förslaget med förbud och möjligheter till undantag är en bättre metod att uppnå minskade risker för hälsa och miljö utan allt för stora extra administrativa kostnader.

Beslut om detta yttrande har på rektors uppdrag fattats av dekan Torleif Härd vid fakulteten för naturresurser och jordbruksvetenskap efter föredragning av koordinatör Fredrika von Sydow. Innehållet har utarbetats av tf föreståndare Mikaela Gönczi samt bitr föreståndare Gustaf Boström vid SLU Centrum för kemiska bekämpningsmedel i miljön (CKB) vid institutionen för vatten och miljö.

Torleif Härd

Fredrika von Sydow